

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการบ้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวคิดในการฝึกหัด
 - 1.2 ลักษณะพัฒนาการของเด็กวัย 6-8 ปี
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบ้าน
 - 2.1 ความหมายของการบ้าน
 - 2.2 ความสำคัญของการบ้าน
 - 2.3 วัตถุประสงค์ของการให้การบ้าน
 - 2.4 ประโยชน์ของการบ้าน
 - 2.5 ลักษณะการบ้านที่ดี
 - 2.6 ประเภทของการบ้าน
 - 2.7 หลักในการให้การบ้าน
 - 2.8 กระบวนการให้การบ้าน
 - 2.9 หลักในการตรวจการบ้าน
 - 2.10 การสนับสนุนของผู้ปกครองต่อการทำการบ้าน
3. สภาพของการให้การบ้านและการทำการบ้านของนักเรียน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดในการฝึกหัด

จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยากลุ่มต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้ในตำราของ Hilgard และ Bower (1981) นั้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ทักษะทั้งทางการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ นั้น ก่อให้เกิดเป็นนิสัยที่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว กลุ่มนักจิตวิทยาแนวต่าง ๆ ได้เสนอการฝึกหัด (Practice) ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของตนดังนี้

1.1 กลุ่มนักพฤติกรรมนิยม ประกอบด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้การเชื่อมโยงของ

ธอร์นไดค์ (Thorndike's connectionism) ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ (Pavlov's classical conditioning) ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมของสกินเนอร์ (Skinner's operant conditioning) ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขต่อเนื่องของ กัทธรี (Guthrie's classical conditioning) และทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นระบบของฮัลล์ (Hull's systematic behavior theory) ดังรายละเอียด คือ

1) กฎการฝึกหัด (Law of exercise) ในทฤษฎีการเรียนรู้ การเชื่อมโยง

ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองของธอร์นไดค์ ระบุว่า การเชื่อมโยงหรือพันธะจะมีความแข็งแกร่งขึ้นถ้าได้มีการใช้หรือทำซ้ำบ่อย ๆ และจะอ่อนกำลังลงตามระยะเวลาที่ผ่านไป หรือลืมเมื่อไม่ได้ใช้ ต่อมา ธอร์นไดค์ ได้ค้นพบเพิ่มเติมว่า การฝึกหัดในแง่การทำซ้ำ ๆ ไม่มีผลต่อการเชื่อมโยงการเรียนรู้ด้วยลักษณะของตนเอง แต่การเชื่อมโยงจะมีกำลังแข็งแกร่งเมื่อได้รับรางวัลตอบแทน ดังนั้น การฝึกหัดทำหน้าที่เป็นสื่อที่จำเป็นของการเชื่อมโยง ระหว่างรางวัลและการกระทำ

2) การฝึกหัด ตามทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมของสกินเนอร์ กล่าวว่า

การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมที่เป็นการฝึกหัดหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ผลกรรมที่บุคคลนั้นได้รับการเสริมแรง

3) การฝึกหัดตามทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขต่อเนื่องของกัทธรี กล่าวว่า การ

ฝึกหัดเป็นสัญญาณ (Cue) ต่อเนื่องระหว่างสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดผลการตอบสนองและการฝึกหัดนี้ ก่อให้เกิดการสะสมการเรียนรู้ขึ้นจนเกิดเป็นทักษะ และนิสัย

4) การฝึกหัดตามทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นระบบของ ฮัลล์ กล่าวว่า การทำซ้ำ ๆ กันอย่างต่อเนื่องอย่างเดียวนั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ แต่จำนวนครั้งของการเสริมแรงมีบทบาทต่อความเข้มของการเรียนรู้

1.2 กลุ่มปัญญานิยม ประกอบด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ของ เกสตัลท์ (Gestalt's theory) และทฤษฎีการเรียนรู้สัญญาณของทอลแมน (Tolman's sign learning theory) ดังรายละเอียด คือ

1) การฝึกหัดตามทฤษฎีการเรียนรู้ของเกสตัลท์ กล่าวว่า ประสบการณ์ที่ทำซ้ำ ๆ จะก่อให้เกิดการสะสมเป็นประสบการณ์ใหม่ได้สำเร็จ ต่อเมื่อได้มีการระลึก (Recognized) ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ใหม่ และประสบการณ์เดิมที่ผ่านมา

2) การฝึกหัดตามทฤษฎีการเรียนรู้สัญญาณของทอลแมน กล่าวว่า การฝึกหัดมีผลต่อความเข้มของการคาดหวังสัญญาณของการเกิดผลกระทบระหว่าง สิ่งเร้าที่ 1 ไปสู่ผลกรรมที่ 1 และผลกรรมที่ 1 ไปสู่สิ่งเร้าที่ 2 ($S_1 - R_1 - S_2$) การฝึกหัดโดยปราศจากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาณหรือความหมาย ไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้

1.3 กลุ่มพัฒนาการ ประกอบด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ของเปียเจต์ (Piaget's Development Psychology) ที่กล่าวถึงการฝึกหัดว่า เป็นสิ่งจำเป็นของเด็กช่วงอายุวัยเด็กตอนต้นที่ช่วยในการเรียนรู้ข้อมูลพื้นฐาน ทำให้เด็กได้ค้นพบการกระทำด้วยตนเอง และจากที่ได้เคยเรียนรู้มา และบทบาทของการฝึกหัดจะเปลี่ยนไปตามช่วงวัยพัฒนาการ (Hilgard & Bower)

1.4 กลุ่มลัทธิหน้าที่นิยม (Functionalist) กล่าวถึงการฝึกหัดไว้ว่าความถี่ของการฝึกหัดช่วยให้ระลึกในสิ่งที่ลืม

1.5 กลุ่มจิตวิเคราะห์ ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ฟรอยด์ (Freud's Psychodynamic) กล่าวถึงการฝึกหัดว่ามีความจำเป็นต่อการให้ผู้ป่วยได้เรียนรู้สิ่งใหม่ในขบวนการรักษาทางจิตวิเคราะห์ และการฝึกหัดมีประสิทธิภาพต่อเมื่อมีการทำซ้ำ ๆ ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (Hilgard & Bower)

จากทฤษฎีการเรียนรู้ข้างต้น สรุปได้ว่า การฝึกหัดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และควรให้ความสำคัญกับการเสริมแรง นอกจากนี้ จากสารานุกรมทางการศึกษา (Smith, Krouse

& Atkinson ,1961) ได้มีการกล่าวถึง การฝึกหัดว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนการสอน เพื่อทำให้นักเรียนจำและสามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางจนเกิดเป็นหลักหรือกฎ ซึ่งในปัจจุบันมีการเน้นการฝึกหัดที่มีความหมายให้ความรอบรู้ในหลักการ เพราะจะทำให้ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถจูงใจให้นักเรียนสนใจทำงานมากขึ้น

2 . ลักษณะพัฒนาการของเด็กวัย 6-8 ปี

เด็กวัย 6-8 ปี เป็นวัยที่ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เพื่อปรับปรุงตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ จึงเป็นวัยที่ผู้ใหญ่ควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ เด็กในวัยนี้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical Development) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional Development) พัฒนาการด้านสติปัญญา (Intellectual Development) พัฒนาการทางด้านสังคม (Social Development) (ฉวีวรรณ กินาวงศ์, 2533)

2.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย

เมื่อเด็กย่างเข้าปีที่ 6 อัตราความเจริญเติบโตจะช้าลงเล็กน้อยแต่ก็เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ร่างกายของเด็กจะขยายออกทางส่วนสูงมากกว่าส่วนกว้าง ลำตัวแบน แขนขายาว รูปร่างเปลี่ยนแปลงเข้าลักษณะผู้ใหญ่มากขึ้น เด็กวัยนี้มีพลังงานมากจึงไม่อยู่นิ่ง ชอบทำกิจกรรมและทำอย่างรวดเร็ว ไม่ใคร่ใช้ความระมัดระวังมากนัก ทำให้ประสบอุบัติเหตุบ่อย ๆ

พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยนี้จะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมต่อไปนี้คือ

1) สภาพโภชนาการ ถ้าสภาพโภชนาการที่เด็กได้รับมีปริมาณมากพอและคุณภาพดีแล้วนั้นจะมีส่วนสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญาของเด็กด้วย เด็กต้องการพลังงานมากเพื่อใช้สำหรับการสังเกตและสำรวจสภาพแวดล้อมของตนเพื่อการเรียนรู้ ถ้าเด็กมีพลังงานน้อยย่อมไม่สามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้เต็มที่ ทำให้เกิดเจตคติไม่ดี เห็นทุกสิ่งเป็นศัตรู จำนวนแคลอรีที่ต้องการขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทำและขนาดโครงสร้างของร่างกาย

2) ความสนใจในการเล่นกลางแจ้ง ระดับวุฒิภาวะทางร่างกายและบุคลิกภาพ ควรได้รับการกระตุ้นจากเด็กอื่น ความนิยมตามสมัยและประเพณีเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เด็กสนใจในการเล่น เด็กที่สนใจการเล่นกลางแจ้ง และเปลี่ยนวิธีเล่นอยู่เสมอ ทำให้สามารถควบคุมการใช้กล้ามเนื้อและการทรงตัวได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

3) การฝึกทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหว จุดหมายสำคัญคือทำให้เด็ก

มีกิจกรรมทั้งทางกายและทางสมอง ซึ่งทำให้เด็กได้รับความพอใจ ทำให้เด็กมีประสบการณ์กับ วัตถุดิบและกระบวนการในการประดิษฐ์วัตถุขึ้นเพื่อเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน ความสำเร็จจะ เร่งเร้าให้เด็กพยายามทำสิ่งที่ยากขึ้นไปอีก แต่การพลาดพลั้งจะตัดความต้องการที่จะเรียนรู้ ดังนั้น การมีเครื่องมือที่เหมาะสมและคำแนะนำให้เกิดทักษะจึงจำเป็นต้องจัดให้เด็กด้วย

4) การที่มีอวัยวะบดพร่อง การที่เด็กมีสภาพร่างกายเจ็บป่วยเสมอทำให้เด็ก มีอารมณ์ไม่มั่นคงไปด้วย เกิดความอ่อนเพลียไม่เบิกบาน ท้อถอย การมีรูปร่างไม่น่าดู หรือความ เจ็บป่วยอย่างรุนแรงที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดนั้นอาจจะเปลี่ยนความสนใจที่เคยมีไปมุ่งพะวงแต่ตัว ทำให้เด็กเป็นคนหลบซ่อน ไม่สู้หน้าคน เด็กวัยนี้มีฟันผุ วิธีแก้ก็คือให้อาหารที่มีธาตุอาหาร ครบถ้วนให้ผลไม่มาก ๆ ไม่ให้รับประทานของหวานจัด และให้แปรงฟันหลังอาหารอยู่เสมอ ๆ

2.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์

เด็กวัย 6 ปี เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ เพราะเมื่อเข้าโรงเรียนเด็กต้องเรียนรู้การ ปรับตัวจากประสบการณ์เก่ากับประสบการณ์ใหม่ เช่น ครู บทเรียน สถานที่ ระเบียบวินัย เป็นต้น สิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ จะทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์

พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กวัยนี้เป็นผลมาจากองค์ประกอบต่อไปนี้

1) มีความต้องการเพิ่มมากขึ้น ก็คือ อาจอยากเป็นที่หนึ่งหรือเป็นคนแรก ไม่ว่าจะทำสิ่งใดต้องการแสดงตนให้เป็นที่ชื่นชมของครู เด็กวัยนี้ชอบคุยโอ้อวด และเปรียบเทียบ สิ่งของตนหรือเปรียบเทียบความสูงกันเสมอ ความต้องการทางอารมณ์ที่สำคัญของเด็กวัยนี้คือ ต้องการทางด้านความอิสระต่อผู้ใหญ่ ต้องการพึ่งตนเองและต้องการได้รับการยอมรับเข้าเป็นหมู่ คณะ ความต้องการเหล่านี้ทำให้เด็กแสวงหากิจกรรมใหม่ ๆ แปลก ๆ ทำอยู่เรื่อยไปและสนใจกิจกรรมที่ผู้ใหญ่ทำ พยายามเข้าร่วมด้วยเพื่อให้มีประสบการณ์และจะกระวนกระวายเพราะกลัว จะไม่ได้มาตรฐานตามที่ผู้ใหญ่ได้วางไว้ ถ้าผู้ใหญ่ควบคุมมากเกินไป เด็กจะมีปฏิกิริยาต่อต้านทันที

2) เพิ่มทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหว การที่เด็กสามารถควบคุม การเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ให้ทำงานประสานกันได้ดีขึ้น ทำให้เด็กมีโอกาสเล่นและทำ กิจกรรมร่วมหมู่คณะได้ ทำให้อารมณ์แจ่มใสเบิกบานทำกิจกรรมที่มีอย่างสนุกสนานและทำให้ เรียนรู้ที่จะยับยั้งใจ ไม่แสดงความรู้สึกรู้สึกที่จะกระทบกระเทือนผู้อื่นได้ดีขึ้น

3) มีการเรียนรู้กว้างขวางขึ้นและมีความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองชัดเจน ขึ้น เมื่อเด็กอ่านหนังสือคล่องได้มีมีโอกาสร่วมและทำกิจกรรมกับหมู่คณะอยู่เสมอ เด็กจะมีความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเองถูกต้องขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถควบคุมความรู้สึกได้ดีเมื่อตน

ทำสิ่งพลาดพลั้ง และขณะเดียวกันก็มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้วย เด็กจะคิดหรือมองเห็นว่าตนเองเป็นอย่างไรนั้น เขาก็เข้าใจเอาจากที่ตนได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่นั้นเอง

2.3 พัฒนาการทางด้านสังคม

เมื่อเด็กเริ่มเข้าโรงเรียนบางคนอาจมีปัญหาในการคบเพื่อนอยู่บ้าง ทั้งนี้แล้วแต่การอบรมที่ได้จากที่บ้าน ถ้าที่บ้านเคยให้โอกาสเล่นกับเด็ก เด็กก็จะไม่ขลาดกลัว ไม่อายเพื่อนใหม่ การปล่อยให้เด็กเล่นกับเพื่อนสมมุติอยู่เสมอจะทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยาก เมื่อเข้าโรงเรียน เพราะเพื่อนเล่นสมมุตินั้นไม่มีชีวิตจิตใจ

สิ่งที่ช่วยให้เด็กปรับตัวทางสังคมได้ดีคือ

1) ประสบการณ์ที่บ้าน เด็กที่สามารถปรับตัวได้ดีที่โรงเรียนคือเด็กที่เติบโตขึ้นในครอบครัวที่มีบรรยากาศอบอุ่น เป็นมิตร พ่อแม่แสดงความรักและยอมรับเด็กไม่ละเลยที่จะส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดีให้แก่เด็ก เด็กที่มีบุคลิกภาพดีจะเป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงมีทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหว มีอารมณ์ดี แจ่มใส โอบอ้อมอารีและให้ความร่วมมือแก่หมู่คณะเป็นผู้ที่มีเพื่อนมาก เข้ากับใครก็ได้ไม่เป็นที่รำคาญของเพื่อน

2) บทบาทครู ครูในระดับประถมศึกษามีบทบาทมากที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสังคมเป็นผู้ที่ช่วยให้เด็กเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ต่อพ่อแม่ ผู้ใหญ่อื่น ๆ และเด็กวัยเดียวกัน ครูเป็นผู้ที่ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมรู้จักแก้ไขตนเองเพื่อให้เด็กเกิดความงอกงามซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเข้าสังคมของเด็กในภายหน้าด้วย การจัดให้เด็กมีการเล่นหลายอย่างรวมทั้งให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีครูเป็นผู้แนะนำในการจัดเป็นการช่วยเหลือให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ได้เรียนรู้วิธีการตลอดจนการเป็นทั้งผู้ชนะและผู้แพ้ที่ดี

2.4 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

การที่เด็กมีความสามารถทำกิจกรรมทางสมองได้บรรลุตามที่ตนเองต้องการหรือตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ คนที่เขาวินิจฉัยสูงคือ คนที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้และรู้จักวางโครงการได้ตรงจุดประสงค์กับงานที่ตนทำอยู่

องค์ประกอบที่ส่งเสริมการเพิ่มพูนความงอกงามทางสติปัญญามีดังนี้

- 1) แรงจูงใจ
- 2) สิ่งเร้า
- 3) การได้ลงมือกระทำเอง

โดยทั่ว ๆ ไปเด็กเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัวก่อนในระหว่างวัย 7 ปี พัฒนาการทางด้านภาษาเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว รู้คำศัพท์เพิ่มขึ้น ใช้ภาษาแสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกได้อย่างดี มีความรู้สึกด้านจริยธรรมศึกษาเริ่มพัฒนาการในขณะนี้ สามารถรับผิดชอบได้ บ้างบางอย่าง เริ่มสนใจสิ่งต่าง ๆ แต่ไม่มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงเรื่องความจริง ความสัจย์ อาจหยิบสิ่งของผู้อื่นมาไม่ตั้งใจจะขโมยก็ได้ ตอนปลาย ๆ ของเด็กวัยเด็กช่วงนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการบ้าน

1. ความหมายของการบ้าน

กู๊ด (Good, 1973) ได้กล่าวว่า การบ้าน หมายถึง งานหรือแบบฝึกหัดที่ครู มอบหมายให้นักเรียนทำเพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้ว และเป็นการฝึกทักษะการใช้กฎหรือ สูตรต่าง ๆ ที่เรียนมา

อ้อม ประนอม (2530) กล่าวว่า การบ้านคืองานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูให้นักเรียนได้คิด ค้นคว้าหรือทำด้วยตนเองที่บ้านหรือนอกเวลาเรียนปกติ

สำอังก์ สีหาพงษ์ และคณะ (2530) ให้ความหมายของการบ้านว่าเป็น กิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำนอกเวลาเรียนตามข้อกำหนดที่ตกลงร่วมกัน ระหว่างครูกับนักเรียนหรือเป็นกิจกรรมที่นักเรียนคิดขึ้นเอง โดยความเห็นชอบของครูที่ส่งเสริมพัฒนา และเติมเต็มให้กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด

จินตนา ไบกาชุย (2531) กล่าวว่า การบ้าน คือ สิ่งที่ทำเป็นที่เด็กทุกชั้นจะต้องปฏิบัติ ทำให้เด็กรู้จักวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง แบ่งเวลาเป็น และรู้จักเรียนด้วยตนเอง

สรุป การบ้าน หมายถึง งานที่นักเรียนได้รับมอบหมาย หรือเสนอโดยได้รับมอบหมายจากครูเพื่อทำด้วยตัวเองนอกเวลาเรียนปกติ อาจเป็นแบบฝึกหัด การฝึกทักษะ การคิด การค้นคว้า หรือการปฏิบัติอื่น ๆ ที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ในเวลาเรียนเป็นไปได้สูงสุด

2. ความสำคัญของการบ้าน

การบ้านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันแต่การมอบหมายการบ้านต้องมีการวางแผน และประสานงานร่วมกันทุกฝ่ายอย่างมีระบบ โดยยึดความแตกต่างของนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อเสริมทักษะและประสบการณ์แก่นักเรียนให้ครบถ้วนตามจุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด มีผลกระทบทางลบกับครู นักเรียนและผู้ปกครองน้อยที่สุด

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องให้เกิดทุกเวลาและสถานที่ ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน และไม่แล้วเสร็จสมบูรณ์ในแหล่งใดแหล่งหนึ่งโดยเฉพาะ เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ปริมาณของเนื้อหาและเวลาในการเรียนรู้ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ความแตกต่างระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อมของนักเรียน เป็นต้น ดังนั้นการมอบหมายการบ้านให้นักเรียนจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งให้นักเรียนได้ฝึกฝนตนเองเพิ่มเติมจากที่เรียนในชั้นเรียนมาแล้ว หรือจากแหล่งอื่น เพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์อย่างกว้างขวาง อันจะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2538)

3. วัตถุประสงค์ของการให้การบ้าน

ฮิลการ์ด (Hilgard, 1981) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการให้การบ้าน ดังนี้

- 1) เพื่อช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ในแง่การทบทวนบทเรียน ฝึกทักษะและความเข้าใจ ในสิ่งที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกการวิเคราะห์และสังเคราะห์
- 2) เพื่อช่วยเสริมประสบการณ์เรียนรู้ที่เรียนจากโรงเรียนให้กว้างขึ้น รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 3) เพื่อช่วยกระตุ้นความคิดริเริ่ม ปลูกฝังนิสัยการทำงานด้วยตนเองมีความรับผิดชอบเกิดความเชื่อมั่นในสิ่งที่เรียนรู้ ทำให้กล้าตัดสินใจ

แสดตรง (Strang, 1960) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้การบ้านไว้ ดังนี้

- 1) เพื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายาม ความคิดริเริ่ม ความเป็นอิสระ มีโอกาสได้ใช้ความคิดของตนเอง
- 2) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างจากการเรียนในโรงเรียนให้เป็นประโยชน์
- 3) เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนโดยทำกิจกรรม
- 4) เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้โดยมีการเตรียมตัวฝึกปฏิบัติ

คังนี้

สำอังก์ ลีหาพงษ์ และคณะ (2530) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้การบ้านไว้

- 1) เพื่อเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว
- 2) เพื่อให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 3) เพื่อให้รู้จักตนเองเกี่ยวกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ

และข้อบกพร่องในการเรียนวิชานั้น ๆ

- 4) เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในสิ่งที่เรียนรู้ และทำให้กล้าตัดสินใจ
- 5) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
- 6) เพื่อให้มีนิสัยรักการทำงาน มีความรับผิดชอบ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิด

ประโยชน์

สรุป วัตถุประสงค์ของการให้การบ้านเพื่อเสริมความรู้ในห้องเรียน

4. ประโยชน์ของการบ้าน

ถ้าครูให้การบ้านที่ดีเหมาะสมกับนักเรียนย่อมทำให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนในด้านเสริมกระบวนการเรียนรู้ ด้านปลูกฝังนิสัยรับผิดชอบ ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าครูไม่สามารถให้การบ้านที่ดี และไม่เหมาะสมกับนักเรียน ย่อมก่อให้เกิดโทษกับนักเรียนโดยตรง เพราะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย มีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อการบ้าน และการเรียน อาจส่งผลให้นักเรียนไม่ทำการบ้าน ลอกการบ้านมาส่ง หรือให้ผู้ปกครองทำการบ้าน เป็นการสร้างนิสัยที่ไม่ดีแก่นักเรียน นอกจากนี้ยังส่งผลเสียต่อสุขภาพนักเรียน เพราะต้องนอนดึกและไม่ได้เล่นหรือพักผ่อนตามวัย ทำให้ผู้ปกครองไม่พอใจและนักเรียนมาง่วงนอนที่โรงเรียน (ละเมียด ลิมาอักษร, 2505 และ Mcdermott, 1984)

จากเอกสารเกี่ยวกับแนวการมอบหมายการบ้านให้นักเรียน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2538) ได้ระบุถึงประโยชน์ของการบ้านดังต่อไปนี้

4.1 ประโยชน์ต่อนักเรียน

- 1) ได้พัฒนาความคิดอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- 2) ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3) ได้สำรวจ และพัฒนาตนเอง ในด้านความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจ

4) ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

5) ปลุกฝัง ความมีระเบียบ ความรับผิดชอบและความเสียสละ

4.2 ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

1) ลดความวิตกกังวล ในเรื่องความประพฤติ

2) ทราบพัฒนาการ และข้อบกพร่องทางการเรียน

3) เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่าง ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

4.3 ประโยชน์ต่อครูผู้สอน

1) ช่วยเสริมให้แผนการสอนของครูเป็นระบบ และครบถ้วน

2) เป็นเครื่องมือช่วยจำแนกความแตกต่างของนักเรียน เพื่อกำหนดวิธีสอน

ให้เหมาะสมกับนักเรียน

3) ทราบผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

การบ้านช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยปลุกฝัง ความมีระเบียบ ความรับผิดชอบ และเป็นสื่อที่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง (สุขดี ตั้งทรงสวัสดิ์, 2533)

5. ลักษณะการบ้านที่ดี

สุวรรณ เอี่ยมชีรางกูร (2528) ได้ประมวลแนวคิดที่สอดคล้องกับนักการศึกษา ในเรื่องของลักษณะการบ้านที่ดี ดังนี้

1) มีความยากง่ายและปริมาณพอเหมาะกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) เป็นงานที่นักเรียนได้เรียนรู้มาก่อน หรือมีความต่อเนื่องกับวิชาที่เรียนและ

เหมาะสมกับความรู้ของนักเรียน

3) มีลักษณะท้าทายเหมาะกับความสนใจของนักเรียน

4) เป็นกิจกรรมที่นักเรียนพอใจมีความกระตือรือร้นที่จะทำ

สำออง ลีหาพงษ์ และคณะ (2530) ได้กล่าวถึงลักษณะการบ้านที่ดี ดังนี้

- 1) ตรงตามหลักการ จุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร
- 2) สัมพันธ์และสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา และแผนการเรียนการสอน
- 3) ชัดเจน ไม่มากและยากเกินไป สอดคล้องกับคุณภาพชีวิต และความเป็น

อยู่ของนักเรียน

- 4) ยั่วยุและท้าทายความถนัด ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน
- 5) ส่งเสริมและพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของนักเรียน
- 6) ใช้เวลาพอเหมาะกับวัย และความสามารถของนักเรียน

ประเทิน มหาจันทร์ (2512) กล่าวถึงคุณลักษณะของการบ้านที่ดี ดังนี้

- 1) การบ้านควรมีความชัดเจนและมีความเฉพาะเจาะจง
- 2) การบ้านควรเป็นงานที่สังเขป แต่ต้องมีรายละเอียดพอที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจ

งานนั้นได้

- 3) การบ้านควรเป็นงานที่นักเรียนเข้าใจดีแล้ว
- 4) การบ้านควรจัดให้เหมาะกับเวลาที่เด็กมี
- 5) การบ้านที่ดีต้องได้รับการวางแผนมาแล้วเป็นอย่างดี
- 6) การบ้านที่ดีจะต้องเป็นงานที่นักเรียนเห็นคุณค่า
- 7) การบ้านที่ดีความเป็นงานที่กระตุ้นให้มีความงอกงามในด้านความคิด

จากเอกสารดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การบ้านที่ดีต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีปริมาณและระดับความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของนักเรียน

8. ประเภทของการบ้าน

การบ้านแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1) ประเภทเสริมความรู้ เช่น การศึกษาค้นคว้า การศึกษานอกสถานที่ การทำรายงาน และการทำแบบฝึกหัด เป็นต้น

2) ประเภทเสริมการปฏิบัติ เช่น การทำชิ้นงาน การฝึกงาน การจัดนิทรรศการ และการจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น

3) ประเภทให้ประโยชน์สาธารณะ เช่น การช่วยงานโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน และการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เป็นต้น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2538)

7. หลักการให้การบ้าน

จันโททัย กลีบเมฆ (2526) กล่าวถึงหลักการให้การบ้านที่ดีไว้ ดังนี้

- 1) มีจุดมุ่งหมายที่แน่ชัดในการทำการบ้านและแจ้งให้นักเรียนทราบ
- 2) คำนึงถึงลักษณะงาน ปริมาณ ความยากง่ายให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน
- 3) สอนความสามารถเบื้องต้นที่ต้องใช้ในการทำงานให้นักเรียน และให้เขารู้จักการทำงานด้วยตนเอง
- 4) ก่อนให้การบ้านต้องหาวิธีจูงใจให้นักเรียนเห็นคุณค่า และความสำคัญในการทำการบ้าน รวมทั้งมีความรับผิดชอบที่จะทำงานให้เสร็จตามกำหนดอย่างมีคุณภาพ
- 5) อธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงปัญหา หรือคำสั่งของงานรวมทั้งวิธีทำงานและแหล่งค้นคว้าหลังจากนักเรียนเข้าใจบทเรียนอย่างดีแล้ว
- 6) ติดตามผลการทำการบ้านโดยแก้ไขและประเมินผลโดยเร็ว
- 7) วางแผนการให้การบ้านหมุนเวียนกันครบทุกวิชา ให้กิจกรรมแปลกใหม่หลายรูปแบบ

ส้าออง ลีหาพงษ์ และคณะ (2530) ได้เขียนไว้ในสารพัฒนาหลักสูตรว่า หลักสำคัญในการมอบหมายการบ้าน ประกอบด้วย

- 1) ต้องจัดให้สัมพันธ์สอดคล้องกับรายวิชา กลุ่มวิชา และแผนการเรียนการสอน
- 2) ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- 3) ต้องจัดให้สอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน
- 4) ต้องไม่เพิ่มภาระให้ผู้ปกครองมากเกินไป
- 5) ต้องเป็นการร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับบ้าน
- 6) ต้องสอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของนักเรียนและชุมชน

ละเมียด ลิมอักษร (2505) กล่าวว่า การให้การบ้านควรมีหลักดังนี้

- 1) ควรให้การบ้านโดยมีความมุ่งหมายที่แน่นอนว่า จะให้เกิดคุณค่าในทางใด เช่น ให้เกิดทักษะในการเรียนหรือเกิดทักษะในการคิดคำนวณ เป็นต้น
- 2) ไม่ควรให้นักเรียนใช้เวลาทำการบ้านมากเกินไป เช่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ให้ใช้เวลาประมาณ 30 นาที
- 3) ควรเป็นงานที่นักเรียนสามารถทำได้ตามลำพัง
- 4) ควรเป็นวิชาต่าง ๆ เปลี่ยนกันไป
- 5) ควรต้องกำหนดวันส่งการบ้าน
- 6) ควรอบรมชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจความมุ่งหมายและเห็นคุณค่าของการบ้านและควบคุมให้นักเรียนเอาการบ้านไปทำที่บ้านจริง ๆ

ฟิลิปส์ และไวเนอร์ (Phillips and Weiner. 1972) ได้เสนอแนะวิธีการมอบหมายการบ้านไว้ดังนี้

- 1) ควรให้การบ้านเป็นประจำ ไม่ใช่ให้บางครั้งบางคราว และควรกำหนดส่งตามเวลา
- 2) ควรให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และจุด มุ่งหมายของครู นักเรียนเก่งควรให้การบ้านประเภทศึกษาศาสนุกรมแล้วนำมาสนทนาในห้องเรียน นักเรียนอ่อนควรให้การบ้านประเภทที่เป็นการฝึกฝน และเพิ่มพูนเนื้อหาความรู้ในบทเรียน
- 3) ควรให้การบ้านที่ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน
- 4) ไม่ควรเป็นงานที่ซับซ้อนหรือเป็นงานที่ครูยึดเย็ดให้นักเรียนเพราะอาจจะทำในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ ซึ่งมีผลเสียอย่างมากสำหรับนักเรียนที่อ่อน

อ้อม ประนอม (2529) ได้เสนอแนวทางการให้การบ้านดังนี้

- 1) ครูให้การบ้านเมื่อนักเรียนเข้าใจบทเรียนดีแล้ว
- 2) แบบฝึกหัดที่ให้การบ้านนั้น ควรมีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนและเหมาะสมกับเวลาที่ทำ
- 3) การบ้านต้องให้สม่ำเสมอตลอดไป
- 4) ครูจะต้องตรวจการบ้านเสมอและติดตามผลอย่างใกล้ชิด

5) ครูควรมีสมุดบันทึกการบ้านเป็นการเตรียมบทเรียนที่จะให้การบ้านที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

จากหลักการให้การบ้านดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบ้านควรสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว นักเรียนสามารถทำได้โดยลำพัง ความยากง่ายและปริมาณการบ้าน ควรเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรให้การบ้านเป็นประจําอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาคณิตศาสตร์นั้น เมื่อครูสอนให้นักเรียนเกิดความคิดรอบยอด (Concept) ในแต่ละเรื่องก็ควรจะให้ทำแบบฝึกหัดในทุก ๆ เรื่องนั้น และกำหนดเวลาส่งที่แน่นอนด้วย

8. กระบวนการมอบหมายการบ้าน

กรมวิชาการ (2528) กล่าวถึงกระบวนการให้การบ้าน ไว้ดังนี้

8.1 การวางแผนร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ซึ่งควรจะดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายในการบริหารเกี่ยวกับการมอบหมายการบ้าน
- 2) กำหนดจุดประสงค์ในการดำเนินงาน และแผนการเรียนการสอน เพื่อให้แนวทางมอบหมายการบ้านมีความชัดเจนมากขึ้น
- 3) สร้างความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น ความเข้าใจของครู การจัดคณะดำเนินงานประสานงาน และการสร้างความร่วมมือ
- 4) กำหนดแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการมอบหมายการบ้าน ระหว่างกลุ่มวิชาและภายในกลุ่มวิชาตลอดภาคเรียน เพื่อความเข้าใจร่วมกันในสัดส่วนของการบ้าน
- 5) มอบครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการ และตารางเวลาการบ้านของวิชาต่าง ๆ ให้ประสานสัมพันธ์ กันตลอดภาคการเรียน
- 6) ติดตามประเมินผลการทำงานในการมอบหมายการบ้าน

8.2 การดำเนินการของครูในการมอบหมายการบ้าน

- 1) ศึกษาความแตกต่าง และสภาพแวดล้อมของนักเรียน เช่น สติปัญญา ความสามารถ และสภาพทั่ว ๆ ไปของครอบครัว และชุมชน เป็นต้น
- 2) ศึกษารายละเอียดของแผนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ที่ใช้ ความสำคัญของจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละคาบการสอน ความยากง่ายของจุดประสงค์ ตลอดจนคุณลักษณะวิชาที่มอบหมายการบ้านให้เหมาะสม

3) ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับจุดประสงค์ คุณค่าและวิธีการ เพื่อจูงใจให้นักเรียนทำการบ้านและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ

4) ติดตาม ตรวจสอบ แนะนำการบ้าน และเอาใจใส่ในการเรียนรู้ของนักเรียน

5) ศึกษาจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียนแต่ละคน เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข

6) สรุปผล การติดตามประเมินผลการบ้านของนักเรียนตลอดภาคเรียน

9. หลักในการตรวจการบ้าน

ละเมียด ลิมอักษร (2505) เสนอแนะการตรวจการบ้านที่ดีไว้สรุปได้ว่า

1) ตรวจด้วยความสนใจและความตั้งใจ

2) ตรวจอย่างละเอียดถี่ถ้วนแต่ไม่ควรแก้ทุกตอนเพราะอาจทำให้นักเรียนท้อใจ

ที่เห็นที่ผิดมาก ๆ หรือเกิดความสับสนอ่านไม่รู้เรื่อง

3) การแก้ควรใช้เครื่องหมายตกลงกับนักเรียนว่าเครื่องหมายแต่ละอย่าง

หมายความว่าอย่างไร เช่น เครื่องหมายวงกลมล้อมรอบคำ หมายความว่า คำนั้นผิด

4) เมื่อตรวจแก้และส่งงานกลับไปแล้วควรจัดเวลาให้นักเรียนเข้ามาหาครูเพื่อซักถามข้อสงสัยข้อต่าง ๆ ได้

5) ควรตรวจงานด้วยตนเองและพิจารณาในด้านความสะอาด

เรียบร้อย ความตั้งใจ ความปราณีต

6) ไม่ควรเก็บงานนักเรียนไว้นานจนนักเรียนหมดความสนใจ

7) ให้นักเรียนแก้งานที่ถูกต้องส่งทุกครั้ง

8) รวบรวมข้อบกพร่องหรือสิ่งที่นักเรียนทำผิดรวมกันไว้ แล้วนำขึ้นมาอธิบายบนกระดานดำ เพื่อให้ นักเรียนทั้งชั้นเข้าใจทั่วกัน

9) ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจในการตรวจแก้งานของครูเพื่อให้เห็นคุณค่าของการแก้ไขบกพร่องต่าง ๆ

10) ตรวจแก้งานจะไม่เกิดคุณค่าแต่อย่างใด ถ้า นักเรียนยังคงทำผิดอยู่อย่างเดิม ครูจึงพยายามให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด

11) ให้คะแนนหรือใช้คำพูดติชม เช่น ดีมาก ดี แต่ควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจความมุ่งหมายว่า คะแนนหรือคำติชมนั้น มีเพื่อให้นักเรียนรู้ระดับงานของตน

10. การสนับสนุนของผู้ปกครองต่อการทำที่บ้าน

บ้านเป็นโรงเรียนแห่งแรกในชีวิตของเด็ก แต่เมื่อถึงวัยอันควร เด็กก็จะต้องเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียน ซึ่งในช่วงที่เด็กเข้าศึกษาในโรงเรียนนั้น ก็จะมีครูเป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านนี้ แต่ก็มีใจว่าเมื่อเด็กเข้าโรงเรียนแล้วจะหมดภาระของผู้ปกครองก็หาไม่ เพราะในวันหนึ่งๆ นักเรียนจะมีเวลาอยู่ที่โรงเรียนเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ชีวิตส่วนใหญ่ของนักเรียนก็ยังคงอยู่ในสิ่งแวดล้อมของครอบครัวต่อไปอีก ดังนั้น การเรียนของนักเรียนจึงมิได้สิ้นสุดอยู่ที่โรงเรียนเท่านั้น หากแต่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ผู้ปกครองจึงมิได้มีหน้าที่แต่เพียงเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนเท่านั้น ผู้ปกครองจะต้อง สนับสนุนการศึกษาของนักเรียนอีกด้วย ได้มีผู้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนการเรียนของนักเรียนไว้ในทัศนะต่าง ๆ กัน

ศักดา ปรารค์ประธาน (2522) กล่าวว่าไว้ว่า เมื่อนักเรียนเข้าโรงเรียนแล้ว พ่อแม่ควรพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน และทำความเข้าใจกับบทเรียนต่างๆ แต่ก็มีใจว่าทำที่บ้านให้ เพียงแต่แสดงความสนใจในบทเรียนที่นักเรียนกำลังเรียน และให้กำลังใจสนับสนุน จัดสิ่งแวดล้อมในบ้านให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ฝึกนิสัยให้นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนรู้ ด้วยการสอนให้ท่องสูตรคูณบ้าง หัดบวกลบเลขง่าย ๆ บ้าง ช่วยทบทวนบทเรียนให้บ้าง และเมื่อใดที่มีโอกาสผู้ปกครองจะต้องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักฝึกสติปัญญา เช่น ช่วยเสริมทักษะทางเลขคณิตด้วยการฝึกหัดให้คิดเงินทอนเวลาไปซื้อของ หรือนับเงินในกระปุกออมสินด้วยตนเอง ช่วยเสริมทักษะในการเขียน ด้วยการให้เขียนจดหมายสั้นๆ ถึงญาติ หรือเพื่อน นอกจากนี้ผู้ปกครองจะต้องติดตามความก้าวหน้าทางสติปัญญาของนักเรียนอย่างใกล้ชิด คอยไต่ถามเรื่องการเรียนในโรงเรียน ถ้ามีโอกาสเสริมได้ ก็ควรช่วยเสริมเมื่อใดที่นักเรียนมีโอกาสช่วยตัวเองได้ก็ควรให้ช่วยตัวเอง

ละเมียด ลิ้มอักษร (2521) กล่าวว่าไว้ว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเรียนไม่เต็มหลายประการ สิ่งที่ต้องพิจารณา คือ พ่อแม่ผู้ปกครองจัดสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนได้เหมาะสมหรือไม่เพียงใด ฯลฯ นอกจากจะพิจารณาและแก้ไขสาเหตุให้ถูกต้องแล้ว พ่อแม่ควรใช้เวลาสนทนาซักถามเกี่ยวกับการเรียนหรือเกี่ยวกับทางโรงเรียน ก่อนที่จะปล่อยให้เด็กเรียนทำที่บ้านหรือท่องหนังสือตามลำพัง ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กเห็นว่าพ่อแม่มีความรักและห่วงใย และเพื่อตอบปัญหาแก้ไขข้อสงสัยของนักเรียน นักเรียนจะมีความสนใจและภาคภูมิใจ ถ้าพ่อแม่สามารถให้คำแนะนำ หรือตอบคำถามเกี่ยวกับการเรียนของตนได้ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนสนใจในการเรียนยิ่งขึ้น การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนนั้น พ่อแม่ควรช่วยแต่เพียงให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนต้องการ และคอยดูแลให้

นักเรียนทำการบ้าน ตามที่โรงเรียนมอบหมายให้ นอกจากนี้แล้ว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็ควรรหาโอกาส พบปะสนทนากับครู เพื่อถามข่าวคราวความก้าวหน้าทางการเรียน ตลอดจนความประพฤติของ นักเรียนที่อาจจะต้องร่วมมือกันแก้ไข

จากบทความเรื่อง “You can help your children learn” ของ Moya Pine (1979)

อ้างถึงใน อาทร รัตนคำนวม (2522) ได้ถอดความซึ่งได้กล่าวไว้ว่า ผู้ปกครองจะช่วยเหลือการเรียนของลูกหลานได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถ เวลา ความสนใจ และพอใจของผู้ปกครอง ซึ่งอาจปฏิบัติตามคำแนะนำง่ายๆ ได้ดังนี้ คือ

- 1) จัดเวลาและสถานที่สำหรับทำการบ้าน หรือ การเรียนที่บ้าน ตลอดจนช่วยตรวจดูเมื่อเด็กทำการบ้าน
- 2) ช่วยสอนเรื่องที่เป็นปฏิบัติการพื้นฐาน เช่น การท่องสูตรคูณ ท่องคำศัพท์ เป็นต้น
- 3) ติดตามการปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 4) กระตุ้นเตือนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ

พยอม อิงคตานุวัฒน์ (2530) ได้กล่าวถึง หน้าที่ของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียน พอสรุปได้ว่าเด็กในวัย 6-12 ปี เป็นระยะที่พ่อแม่ควรสร้างนิสัยในการรับผิดชอบให้กับลูก เช่น ชักจูงให้ลูกอวดสิ่งที่ได้เรียนที่โรงเรียนในแต่ละวัน เพื่อถือโอกาสตรวจดูความก้าวหน้าในการเรียน ช่วยเหลือการทำการบ้าน คอยตรวจสอบสมุดทำงาน เด็กจะรู้สึกกระตือรือร้นและมีคนสนใจในตัวเขา ช่วยจัดตารางสอน หรือ มีกิจกรรมให้เด็กทำเพื่อผ่อนคลายจากการเรียน เมื่อใดที่ลูกชวนพ่อแม่ให้มาดูสมุดทำงาน หรือมาช่วยทำการบ้านก่อน ตลอดจนเห็นลูกจัดตารางสอนเตรียมสำหรับการเรียนในวันต่อไป และวางกระเป๋าไว้เรียบร้อยพร้อมที่จะหิ้วไปโรงเรียนในตอนเช้าโดยไม่ต้องบอก แสดงว่าพ่อแม่ได้ปลูกฝังนิสัยในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนให้ลูกได้สำเร็จแล้ว

ธีระ ชัยยุทธขรรจง (2527) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนไว้ดังนี้ คือ พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่ สนใจในการเรียนให้ความเข้าใจในตัวนักเรียน มีการแบ่งเวลาในการดูโทรทัศน์ และเลือกรายการที่เหมาะสมให้กับนักเรียน นอกจากนั้นก็ควรรหาโอกาสนักเรียนไปเที่ยวพักผ่อนให้ได้พบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ และจัดหาหนังสือที่ดีมีประโยชน์ เหมาะสมกับวัยของนักเรียนให้อ่านเป็นการเสริมความรู้

สวัสดี สุวรรณอักษร (2528) ได้กล่าวถึงบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการช่วยเหลือให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน ไว้ดังนี้

1) ควรมีความเข้าใจและให้ความสนใจในโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนอยู่
 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3) ยอมรับในความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาของนักเรียน
 4) สนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้บริการแนะแนวทางโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนทุกคน

5) ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ระเบียบวินัยต่าง ๆ อันเข้มงวดของครูบ้าง
 6) ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูในโรงเรียน
 7) ควรให้การอุปถัมภ์อย่างเพียงพอในการเล่าเรียนของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรพยายามจัดบรรยากาศภายในบ้านให้นักเรียนมีความรู้สึกกระตือรือร้นที่จะเรียน เช่น จัดห้องพิเศษสำหรับคูหนังสือ มีโต๊ะเขียนหนังสือ และอุปกรณ์การเรียนครบครัน ถ้าหากสามารถทำได้ก็ควรจัดทำตารางเวลาเรียนให้เหมาะสม พร้อมทั้งมีเวลาพักผ่อนบ้างตามสมควร จัดสถานที่คูหนังสือให้มีความเงียบสงบ แนะนำให้นักเรียนรู้จักคุณค่าของวิชาต่าง ๆ ที่เรียน ถ้าหากผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเพียงพอในวิชานั้น ก็ควรพยายามตอบคำถามหรือให้คำอธิบายในเรื่องต่างๆที่นักเรียนสงสัย หรืออาจจะยั่วยุให้นักเรียนอยากค้นคว้า หากความรู้เพิ่มเติมต่อไปในห้องสมุด หรือแหล่งความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่

8) ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเท่าที่จะสามารถทำได้

9) แนะนำวิธีการคบเพื่อนที่ดีและควรห้ามปรามนักเรียนมิให้เข้าไปมั่วสุมกับกลุ่มเด็กที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น

10) สนับสนุนให้นักเรียนศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนจนกว่าจะจบการศึกษา ตามควรแก่สภาพของนักเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว

อานาจ ศรีรัตนบัลล์ (2531) ได้กล่าวถึงการเลี้ยงลูกให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้ปกครองมีส่วนในการเลี้ยงดูอย่างไร โดยเขียนเล่าจากประสบการณ์ พอสรุปได้ดังนี้

1) การให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียน ผู้ปกครองควรให้คำแนะนำโดยให้นักเรียนเป็นคนตัดสินใจด้วยตนเอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้ปกครองก็ต้องศึกษาความสามารถ ความถนัด

ของนักเรียน เมื่อนักเรียนเลือกแผนการเรียนแล้ว ผู้ปกครองก็ควรให้การสนับสนุนในการเรียนของเขาด้วย

2) ควรให้แนวทางในการแบ่งเวลาเรียน และร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน การแบ่งเวลาเรียน เป็นเรื่องที่ต้องฝึกมาตั้งแต่เล็ก ให้เข้าใจว่าการเรียนที่แท้จริงนั้นอยู่ที่การตั้งใจเรียนตั้งแต่ในห้องเรียน สำหรับที่บ้านก็ควรฝึกให้นักเรียนทำการบ้าน และดูหนังสือเป็นเวลาอย่างสม่ำเสมอทุกวัน

3) ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนพิเศษในวิชาที่น่าสนใจ เช่น ดนตรี กีฬา ภาษาต่างประเทศ

4) การให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งอาจจะอธิบายกันด้วยเหตุผลหรือด้วยปัญญา การให้ความช่วยเหลือ อาจจะเป็นการช่วยเหลือการบ้านหรือรายงานที่ทำ

เวลซ (Welsh, 1989) ได้กล่าวถึงวิธีการที่ผู้ปกครองจะช่วยให้ลูกเรียนได้ดีขึ้นไว้ 8 ประการ ดังนี้ คือ

1) ไปพบครูแล้วฝากลูกให้ได้เรียนกับครูที่ดี ซึ่งทำได้โดยสอบถามจากผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนนั้นก่อนแล้ว เพราะครูที่ดีจะมีความรับผิดชอบและสอนเก่ง

2) หาโอกาสไปพบครู เพื่อแนะนำลูกให้ครูรู้จัก เพราะถ้าลูกเกิดมีปัญหาทางการเรียนขึ้น ก็จะได้ติดต่อทำความเข้าใจและร่วมมือกันแก้ปัญหาได้ทันท่วงที

3) พ่อแม่ต้องยอมรับความจริง ไม่เข้าข้างลูก ในกรณีที่ลูกถูกทำโทษ หรือสอบได้คะแนนไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพื่อมิให้ครูมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อลูกของท่าน

4) โทรศัพทถึงครูหรือเขียนจดหมายชมเชย พร้อมทั้งแจ้งความก้าวหน้าของเด็กให้ครูทราบ จะทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจดีขึ้น ซึ่งผลดีก็จะสะท้อน ไปถึงเด็กด้วย

5) ทำความรู้จักกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ เพื่อเป็นการหาข้อมูลว่าลูกของท่านได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับเพื่อน ๆ ในชั้นหรือไม่

6) หาซื้อหนังสือแนะนำมาอ่านบ้าง เพราะจริง ๆ แล้วมีนักเรียนน้อยมากที่จะไปพบครูแนะนำ ดังนั้น พ่อแม่จึงควรมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการแนะนำบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับที่ ประหยัด ทองมาก (2524) ได้กล่าวถึงความสำคัญในเรื่องนี้ว่า ผู้ปกครองควรช่วยเป็นทั้งครูและและผู้แนะนำ เพราะถึงแม้ว่านักเรียนจะเข้าโรงเรียนแล้ว ก็ยังคงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน ผู้ปกครอง ถึงมีโอกาสดูเห็นพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนได้มากกว่าครู ครูจะไม่สามารถรู้จัก

และเข้าใจนักเรียนได้ดีพอ ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง ดังนั้น ครูและผู้ปกครองจึงควรร่วมมือกัน เพื่อจัดบริการแนะแนวที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่นักเรียน

7) ให้ความเอาใจใส่ลูกอยู่เสมอ เพราะมีพ่อแม่จำนวนไม่น้อยที่มอบลูกของตนให้เป็นภาระของทางโรงเรียนและส่งลูกไปเรียนพิเศษมากกว่าที่จะกวดขันด้วยตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองพวกนี้มักจะอ่านหนังสือน้อย แต่จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดูโทรทัศน์ ดังนั้น การที่จะทำให้การเรียนของเด็กดีขึ้น จึงไม่ควรให้มีโทรทัศน์อยู่ในห้องของเด็กเป็นอันขาด

8) แสดงความชื่นชมกับความสำเร็จของลูกในทุก ๆ ด้าน เพราะพ่อแม่และครูมักจะให้ความสำคัญเฉพาะการเรียนของเด็กเท่านั้น ซึ่ง จริง ๆ แล้วเป็นไปไม่ได้ที่เด็กจะเก่งเหมือนกันไปหมดทุกคน ดังนั้น การช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์จากความสำเร็จบางอย่างก็จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กได้มาก

3. สภาพของการให้ที่บ้านและการทำการบ้านของนักเรียน

การบ้านเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูควรรี้อย่างสม่ำเสมอตามลักษณะของบทเรียน เพราะการบ้านเป็นการฝึกฝนทบทวนบทเรียน ฝึกความรับผิดชอบของนักเรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้ปกครองมีโอกาสใกล้ชิดและทราบพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียน ครูและผู้ปกครองสามารถร่วมมือแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้ สำหรับการบ้านนั้นครูควรคำนึงถึงเวลา สภาพแวดล้อม และความสามารถของนักเรียนด้วย (ศรีสุดา ศิริสิทธิ์, 2522) สำหรับสาเหตุที่นักเรียนไม่ทำการบ้านส่งครู ทั้งในระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น พนอ พัทธระสุภา (2516) และ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2506) ได้พบว่า สาเหตุที่เกิดจากครูและนักเรียน ได้แก่ การให้การบ้านยากเกินความสามารถของนักเรียน มีจำนวนมากวิชาในแต่ละวัน กำหนดการส่งกระชั้นมากเกินไป นักเรียนไม่มีส่วนในการออกความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนและการบ้าน ครูทำการสอนไม่เข้าใจ ไม่ให้ความเป็นกันเอง ไม่ให้ความใกล้ชิดกับนักเรียน การจัดห้องเรียนไม่ถูกสุขลักษณะ แสงสว่างไม่เพียงพอ สกปรก คับแคบ มีเสียงรบกวน รวมถึงสุขภาพของนักเรียนตามลำดับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองนั้น พบว่า สาเหตุมาจากผู้ปกครองไม่ให้ความสนใจ หรือให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการทำการบ้าน ในการทำงานในแต่ละวัน นักเรียนจะใช้เวลาหลังเลิกเรียนแล้ว และมักจะใช้เวลาทำการบ้านประมาณวันละ 16-30 นาที

สำหรับลักษณะของการให้และตรวจการบ้านของครูผู้สอน ศิริวรรณ พุ่งเกียรติ (2531) พบว่า การบ้านที่ครูให้เป็นประจำ ได้แก่ เลขคณิตและการอ่านภาษาไทย รองลงมา ได้แก่

การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่บ้าน การบ้านที่ให้น้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียนส่วนใหญ่มีความพอใจในปริมาณการบ้านที่ได้รับ นักเรียนมักจะทำการบ้านเฉพาะวิชาที่ชอบมากที่สุด ครูจะตรวจการบ้านด้วยตนเองมากที่สุด แต่มีบางครั้งที่ปล่อยไว้ไม่ได้รับการตรวจ จะให้คำแนะนำในการทำแก่เด็กที่ทำผิดเป็นรายกรณีหรือรายกลุ่ม และให้นักเรียนรวมกลุ่มทบทวนกันใหม่ สำหรับอิทธิพลที่มีต่อพัฒนาการทางสติปัญญาและการเรียนของลูกนั้น เปรเซอร์ ดักลาส (1959) และโคลแมน (1966) (อ้างใน สุธรรม จันทน์หอม, ม.ป.ป.) พบว่า แรงกระตุ้น การศึกษาทัศนคติ รายได้ และความสนใจของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาและการเรียน ความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต้นเป็นตัวประกอบของโรงเรียนเพียงเล็กน้อย ตรงกันข้ามกลับมีความสัมพันธ์อย่างมากกับองค์ประกอบอันเป็นคุณลักษณะทางบ้าน ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรภายในบ้านอิทธิพลมากกว่าตัวแปรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคัตตัน (Cutton อ้างถึงใน ศิริวัลย์ อุดมพรวิรัตน์, 2525) ที่พบว่า วัฒนธรรมของญี่ปุ่นเน้นความสำคัญในวิชาคณิตศาสตร์ ทำให้ผู้ปกครองหรือบิดามารดามีความสนใจและเอาใจใส่ในการเรียนเลขคณิตของเด็กมาก ซึ่งนับว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย ในทำนองเดียวกัน เมียร์เทน และ จอห์นสตัน (Meartens and Johnston, 1972) พบว่า การประสานความร่วมมือของผู้ปกครองต่อบุตรหลานในช่วงก่อนลงมือทำ ระหว่างการทำ ตลอดจนการตรวจสอบภายหลังการทำการบ้านของนักเรียนมีผลกระทบต่อทัศนคติ และผลสัมฤทธิ์ของการเรียนคณิตศาสตร์และการจัดให้มีหนังสืออยู่ที่บ้าน ทั้งหนังสือเรียนหรือพจนานุกรม รวมถึงจำนวนชั่วโมงที่ใช้สำหรับการทำการบ้าน การคู่มือทัศนคติ ความสนใจและทัศนคติ ความคาดหวังทางการศึกษามีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (Comber and Keeves อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2522) นอกจากนี้ ผลงานวิจัย ของเดฟ และวูล์ฟ (Dave และ Wolf อ้างถึงใน ชาญชัย อาจินสมาจาร, 2532) พบว่า ไม่ว่าผู้ปกครองจะมีการศึกษา อาชีพ หรือ สถานะทางสังคม เศรษฐกิจในระดับใด เขาก็สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมที่สามารถจูงใจเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในการเรียนตามโรงเรียนได้

กล่าวโดยสรุปแล้วพบว่า ครูและผู้ปกครองเห็นว่าการบ้านมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การบ้านเกี่ยวข้องกับครู นักเรียน และผู้ปกครอง กล่าวคือ หากครูได้เอาใจใส่ในการกำหนดการบ้านที่เหมาะสม มีการประสานการจัดส่งการบ้านนักเรียน รวมถึงสร้างความสัมพันธ์กับทางผู้ปกครองให้ความเข้าใจและเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน กับจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แล้ว จะทำให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรต่อไป